

Sveučilište u Zagrebu
Edukacijsko-rehabilitacijski
fakultet

KOMPETENCIJE DO UKLJUČIVANJA – EMOCIONALNO SOCIJALNA KOMPETENCIJA

prof.dr.sc.Zrinjka Stančić

Kolegij: Programi unapređivanja socijalne kompetencije

SOCIJALNA KOMPETENCIJA

PRAKTIČNO-OSOBNNA

- 1.2..Briga o sebi
- 1.2.Život u kući-domu

SPOZNAJNO-DRUŠTVENA

- 2.1.Snalaženje u okolini
- 2.2. Korištenje matematičkih vještina
- 2.3. Korištenje komunikacijskih vještina

**OSOBA S POSEBNIM
POTREBAMA**

INTERESNO-KREATIVNA

- 3.1. Društvene i zabavne aktivnosti
- 3.2. Izražajno-kreativne aktivnosti

EMOCIONALNO-SOCIJALNA

- 4.1. Odnos prema sebi
- 4.2. Odnos prema drugima
- 4.3. Odnos prema okolini

SOCIJALNA KOMPETENCIJA

VJEŽBA: Tko sam ja?

Razmisliti tko ste i koje su Vaše kompetencije
zadatak

1. zaokružiti tvrdnje koje Vas oslikavaju
2. prokomentirati u paru koliko dobro poznajete sebe i svoje kompetencije,
3. zbog čega su nam kompetencije važne

Koje kompetencije želimo usavršiti?

EMOCIONALNO – SOCIJALNA KOMPETENCIJA

EMOCIONALNA – jer je usmjerena na prepoznavanje i osvješčivanje _____

SOCIJALNA – jer se kod učenika žele izgraditi socijalno prihvaćeni _____

KOMPETENCIJA – jer ima za cilj jačati u učenika kompetencije za zadovoljavanje svojih _____

PROGRAMSKA PODRUČJA:

EMOCIONALNO – SOCIJALNA KOMPETENCIJA

EMOCIONALNA – jer je usmjerena na prepoznavanje i osvještavanje emocija

SOCIJALNA – jer se kod učenika žele izgraditi socijalno prihvaćeni vrijednosni sustavi i odnosi

KOMPETENCIJA – jer ima za cilj jačati u učenika kompetencije za zadovoljavanje svojih potreba na socijalno prihvatljiv način, u različitim situacijama

EMOCIONALNO – SOCIJALNA KOMPETENCIJA

PROGRAMSKA PODRUČJA:

- 1.odnos prema sebi
- 2.odnos prema drugima
- 3.odnos prema okolini

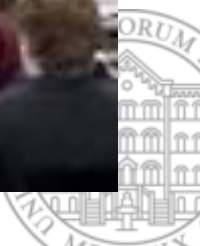

VJEŽBA: Koja ponašanja doprinose radu grupe i uvažavaju druge

Rad u četvorkama:

- 1. zapisati kako se sve studenti znaju ponašati u grupi za vrijeme nastave**
- 2. utvrditi koja ponašanja doprinose radu grupe, a koja ne.**

raspraviti, izvijestiti!

Struktura podprograma ESK (Ivančić, Stančić, 1999., 2007)

ODNOS PREMA SEBI

- 1. Osobni izgled**
- 2. Osobnost**

ODNOS PREMA DRUGIMA

- 1. Socijalna okolina**
- 2. Međuljudski odnosi**

ODNOS PREMA OKOLINI

- 1. Odnos prema okruženju**
- 2. Zavičajno-društvene vrijednosti**

Zadaci ESK (Ivančić, Stančić, 1999., 2007)

1. **Osvješčivati** obilježja osobnog izgleda, emocionalnih stanja i raspoloženja kod sebe i drugih te graditi pozitivnu sliku o sebi
2. **Prepoznavati** osobine ličnosti kod sebe i kod drugih te osvješčivati osobne i tuđe potrebe i načine ponašanja

Zadaci ESK (Ivančić, Stančić, 1999., 2007)

3. **Poticati** interakciju sa socijalnom okolinom razvijanjem socijalnih vještina koje se zasnivaju na uvažavanju drugih osoba, spremnosti za prevladavanje sukoba te doprinosa izgradnji pozitivnih grupnih/socijalnih odnosa
4. **Unapređivati** pozitivne odnose ne samo prema ljudima već i ostalim bićima, predmetima i pojavama u okruženju uz **razvijanje** ekološke svijesti, **njegovanje** kulturnih i tradicionalnih vrijednosti i **razvijanje** domoljubnih osjećaja i ponašanja

*Želimo li poučiti osobe sa
snižnim intelektualnim sposobnostima preuzimanju
odgovornosti na sebe
i odgovornom ponašanju prema drugima,
prethodno im trebamo omogućiti
stjecanje pozitivne **slike o sebi***

(Škrinjar, 2002)

*Samo pravilan odnos prema sebi i okolini,
poticajni i produktivni međuljudski odnosi,
omogućuju mladom čovjeku da razvije svoje potencijale,
uspješno prebrodi krize na koje nailazi te živi u
skladu sa zakonitostima ljudske prirode.*

(Bognar, Matijević, 1993.,73)

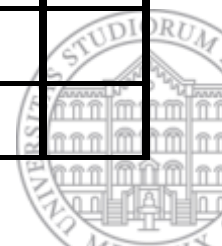

EMOCIONALNO-SOCIJALNA (podprogram)		
Odnos prema sebi (programsko područje)		
Osobni izgled (programska cjelina)		
Tematska područja	Tematski cilj	Tematski zadaci/jedinice
Osvješčivanje tjelesnih osobina	Određenje općih obilježja	Dječak/djevojčica; muško/žensko; rođenje/starosna dob, osobno zadovoljstvo tjelesnim obilježjima, , prednosti, njihovo prihvaćanje
	Određenje tjelesnog izgleda i posebnosti	Visina, težina, način češljanja, oblik lica, tjelesne znamenka, pomagala
	Osvješčivanje tjelesnih doživljaja i mogućnosti	Dijelovi tijela i osjećaj raspoloženja
Osvješčivanje osobnog stila	Stil odijevanja	Odabir odjeće, način nošenja,, odjevni dodaci; utjecaj na stil,, osobno zadovoljstvo, mogućnost promjene
	Stil ukrašavanja	Frizure, ukrašavanje kose, nakit, stil i modni trendovi, stil i opća usklađenost, mogućnost promjena
	Stil izražavanja	Način govora, mimike, gesta, stil govora i njegova primjerenost u različitim socijalnim situacijama

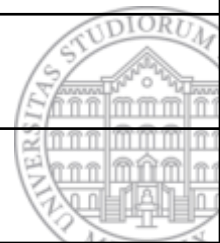
	Datum procjene:	Datum procjene:
EMOCIONALNO-SOCIJALNA KOMPETENCIJA		
	N P Č U	N P Č U

Uz svaku česticu po potrebi se upisuje pojašnjenje

ODNOS PREMA SEBI									
1. Određuje osnovna osobna fizička obilježja:									
2. Uspješno određuje svoja tjelesna obilježja:									
3. Prihvaća svoja tjelesna obilježja:									
4. Poznaje posebnosti u osobnom izgledu:									
5. Prihvaća posebnosti u osobnom izgledu:									
6. Povezuje svoja raspoloženja i tjelesne doživljaje:									
7. Prepoznaje svoje emocije:									
8. Prepoznaje svoja raspoloženja									
9. Izražava svoje emocije na primjeren način:									
10. Uspješno kontrolira intenzitet svojih emocija:									
11. Prepoznaje svoje afektivne osobine:									
12. Svijestan je svojih karakternih osobina:									
13. Svjestan je načina osobnog reagiranja:									
14. Prepoznaje osnovne osobne biološke i socijalne potrebe:									

Primjer priprave	
Podprogram	EMOCIONALNO-SOCIJALNA KOMPETENCIJA
Programsko područje	Odnos prema sebi
Programska cjelina	Osobni izgled
Tematsko područje	Osvješčivanje tjelesnih osobina
Tematski cilj	Određenje općih tjelesnih obilježja
Tematski zadatci/jedinica	“To sam ja”
Potrebe učenika i cilj izvedbe:	Osvijestiti osobni izgled, ono što je na nama lijepo, zamijetiti jedinstvenost osobe
Situacija (mjesto i vrijeme izvedbe)	Prostor dnevnog boravka
Sredstva za izvedbu:	Obrisi tijela svakog djeteta, papiri i olovke
Metode i postupci:	Razgovora, demonstracije, praktičnog rada

1.Priprava: razgovor o tome po čemu se prepoznajemo, izrada obrisa tijela.

2.Razrada: učenici se dijele u parove, svaki član na obrisu crta vidljiva tjelesna obilježja svog para, u paru se razgovara što se pojedincu najviše sviđa na njemu samome i to se zapisuje, a zatim njegov par govori što se njemu sviđa i to se zapisuje (označava na tijelu, piše drugom bojom)

3.Završni dio: svaki učenik čita što piše na njegovom obrisu i po želji govori kako se osjeća nakon što je pročitao poruke prijatelja

RADIONICA: Izrada knjige pravila za uspješan rad seminarske grupe

- Za uspješan rad svake skupine važno je u kojoj se mjeri primjenjuje kooperativne i kompetitivne socijalne vještine!
- Raditi u četvorkama - svaka četvorka izrađuje jedan list knjige
 1. Na listu se po područjima upisuju vještine koje doprinose radu grupe. Prvo se uvrštavaju one pozitivne ranije zapisane.
 2. Zatim se popunjavaju sva područja vještina.
 3. Pročitati ispred svake skupine, izdvojiti vještine koje se ne ponavljaju, podcrtati ih
- Spojiti listove u Knjigu pravila
- Dogovoriti se gdje će knjiga stajati kao podsjetnik

Prilog: razine usvajanja kooperativnih socijalnih vještina

1. **Vještine formiranja:** usmjerene na uspostavljanje pravila
2. **Vještine funkcioniranja:** usmjerene na uspostavljanje djelotvornih odnosa
3. **Vještine formuliranja:** potiču kognitivne procese svih članova grupe, više razine učenja, alternativno rezoniranje i usvajanje naučenog
4. **Vještine fermentiranja:** usmjerene na kreativan rad kroz prestrukturiranje načina rada i mišljenja

Prilog: razine usvajanja kooperativnih socijalnih vještina (Johnson i Roy)

Vještine formiranja - usmjerene na formiranje grupe i uspostavljanje pravila:

1. premještanje bez buke i ometanja drugih,
2. izbjegavanje nepotrebnog kretanja,
3. tiho govorenje vezano uz temu i tihi rad,
4. poticanje drugih na aktivnost,
5. oslovljavanje drugih po imenu,
6. ne prekidanje drugih i ne upadanje u riječ

Prilog: razine usvajanja kooperativnih socijalnih vještina (Johnson i Roy)

Vještine funkcioniranja - usmjerene na ovladavanje grupnih aktivnosti i uspostavljanje djelotvornih odnosa:

1. davanje prijedloga za realizaciju zadatka,
2. upozoravanje na vrijeme/rok,
3. davanje podrške drugome,
4. traženje i
5. nuđenje pomoći i objašnjenja,
6. parafraziranje i razjašnjavanje onog što je netko rekao,
7. poticanje grupe na aktivnost kod smanjenja motivacije,
8. verbaliziranje osjećaja u prikladnoj situaciji

Prilog: razine usvajanja kooperativnih socijalnih vještina (Johnson i Roy, 1986.)

Vještine formuliranja - potiču kognitivne procese svih članova grupe, više razine učenja, alternativno rezoniranje i usvajanje naučenog:

1. sumiranje ranije verbaliziranog s isticanjem onog što je bitno,
2. točnost u razumijevanju,
3. verbaliziranju i memoriranju,
4. povezivanje novih i starih informacija,
5. strukturiranje novih informacija zbog lakšeg pamćenja,
6. zahtijevanje da drugi verbaliziraju svoje mišljenje,
7. planiranje, dogovor o načinu komuniciranja.

Prilog: razine usvajanja kooperativnih socijalnih vještina

(Johnson i Roy, 1986.)

Vještine fermentiranja - usmjerene na kreativan rad kroz prestrukturiranje načina rada i mišljenja:

1. kritika problema, ne osoba,
2. utvrđivanje različitih ideja,
3. traženje potvrde od ostalih članova,
4. razrađivanje tuđeg prijedloga, ideje, mišljenja,
5. umjetnost pitanja, alternativno-divergentno-slojevito razmišljanje,
6. stavljanje u odnos ideja s realnim mogućnostima

Prilog: značajne kompetitivne vještine (Johanson, 1979)

1. **fair-play** (razumijevanje i poštovanje pravila)
2. **spodobnost biti dobar pobjednik** (znati se nositi s onim što pobjeda donosi)
3. **spodobnost biti dobar gubitnik** (znati se nositi s porazom, prihvatiti ga)
4. **spodobnost adekvatne komparacije s drugima**
5. **spodobnost izbjegavanja generaliziranja rezultata**
6. **spodobnost uživanja u aktivnosti bez obzira na poraz i pobjedu**

METODE I POSTUPCI

- UČENJE I POUČAVANJE (razgovor, rasprava, rad na tekstu)
- PRAKTIČAN RAD (pranje, kuhanje, kupovanje, uređenje prostora)
- UKLJUČIVANJE (uključivanje po osobnom izboru,
- DEMONSTRACIJA (pokazivanje, eksperimentiranje)
- POTICANJE (podrška, suosjećanje, pohvala, nagrada, priznanje)
- NAVIKAVANJE (poštivanje pravila, zabrane...)
- UVJERAVANJE (pripovijedanje, objašnjavanje, upućivanje...)
- IGRA (dramatizacija, igrolike aktivnosti...)
- VJEŽBANJE (vježbanje u čitanju, pisanju, računanju, aktivnosti...)
- IZRAŽAVANJE I STVARANJE (slušanje, gledanje, sviranje, ples...)
- DRUŽENJE (proslave, svečanosti, susreti, izleti)

OBLICI RADA

SITUACIJSKA UČENJA I PRIMJENA NAUČENOG

PARLAONICE I DRAMATIZACIJE

RADIONICE I STVARAONICE

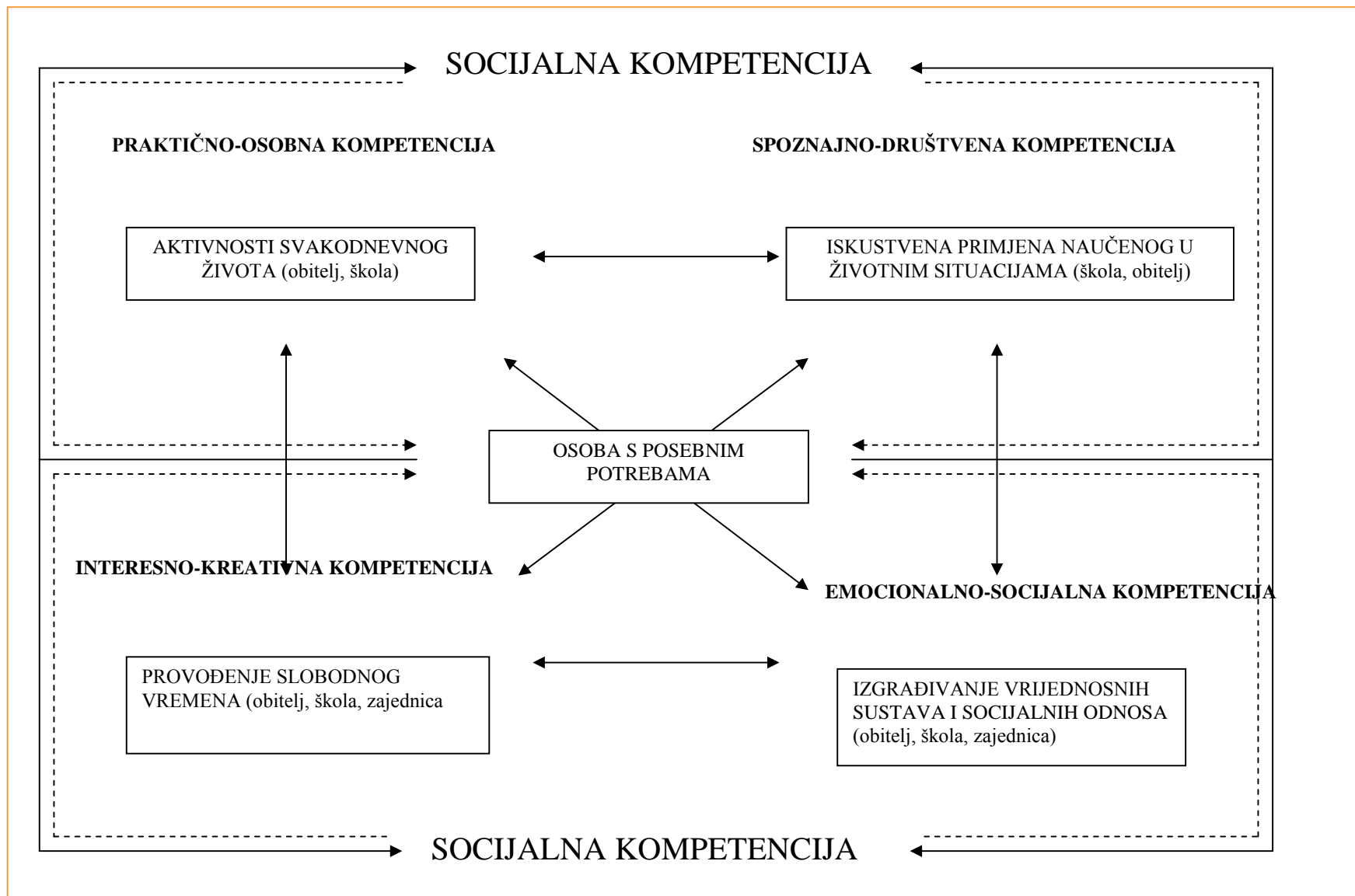
IGRE ULOGA I INTERAKCIJSKE IGRE

UKLJUČENOST U INTERESNE KLUBOVE I DRUŠTVA

AKCIJE OD DRUŠTVENOG INTERESA

UKLJUČENOST U AKTIVNOSTI LOKALNE ZAJEDNICE

Slika 2. Model primjene područja podprograma Socijalne kompetencije (Ivančić, Stančić, 1999)